

біріншісін бүгінгі заманға сай етіп, екіншісін антиквар ретінде ескі бұйымдардан жасақтадық» – деп сыр шертеді танымал шебер Аманжол Найманбай [6].

«Өнер әрқашанда өркендеп, өрістеп отыруы тиіс қой. Киіз үйге де жаңаша жан бітіріп, жаңа дизайндық үлгімен әр беріп жарақтаймыз. Бұрын мұражайды біз мүлгіген, қозғалыссыз, жансыз дүние деп қабылдайтынбыз. Ал шын мәнінде мұражай – бұл өзгеше ғылым, бұл тарих, мәдениет ошағы, үлкен өнер. Экспонаттарды халыққа түсінікті етіп жеткізу үшін өнер керек. Егер ол тақырыпты ашып тұрмаса, онда көрме сияқты боп қалады. Ал көрме мен мұражайдың екеуі екі түрлі дүние ғой. Көрме уақытша қойылады. Ал мұражай ғасырларға лайықталып жасалады. Мұражай үнсіздікті қалайтын өзгеше әлем. Онда ерекше рухи әлем бар... Өнердің өзінің де арзан жағы, күрделі жағы бар ғой. Әдебиетте оқырман болмаса, ол өлі дүние. Мәселен рок, поп музыканы қиқулатып жүріп жұлдыз боп кететіндер бар. Ал нағыз саф алтын осылардың көлеңкесінде қалып қояды. Сол сияқты мұражай саласындағы суретшілердің еңбегі де ескерусіз қалып кететіндігі өкінішті.»

Суретші-педагог А.А.Дейнека «...бейнелеу өнерінің кез келген түрінің шығармалары сияқты, кескіндеме де күні бұрын ойластырылады»,–деп есептейді. Бұл жерде суретші болашақ картинаның құрылымы мен түсі, орындалу техникасы жайында жоспарлауды, оны ой елегінен өткізу қажеттігін көрсетеді. Бұл сынды шығармашылық ой дизайн өнеріне де тән екендігін тануға болады. Этнодизайнерлік жобалау үшін алдынала жобалау қажеттігін көрсетеді. Жобалаудың нәтижелі болуы жоспарлы түрдегі жұмыстың сапалық көрсеткіші екенін білдіреді.

Швейцария суретшісі фердинанд Ходлер (1853-1913) «Түс затты сипаттайды және дифференциялайды, ол тіпті безендіру ұтымдылығымен көрінеді. Бояудың ғажаптығы бәрінен бұрын оның аккордтарында, бірғана түстің нюанстарының қайталануында»,–деп анықтаған[7].

Бұл анықтама бізге этнодизайн бұйымдарының мәнін ашудағы түстің ролін айқындай түседі. Этнодизайн бұйымдарының түсі тұтыну қажеттігі мен сұранысынан бастау алады. Түс бұйымның образын ашуға қызмет етеді. Түстің байлығы оның аккордтары мен нюанстары байлығымен сипатталады.

Қорыта келе айтарымыз – этнодизайн тек дизайн саласы ғана емес, бұл ұлттық сана сезімді, ұлтық болмысты және ұлттық тұрмыс тіршілікті оятудың көзі. Әр заттың көнеріп кетуі мен өзіндік құндылығын жоғалтып алмауы үшін беткі жағына сүзгі әрі қорғаныс ретінде тор орнатылатындығы сияқты, көнерген мәдениет пен ұлттық құндылықты сақтап қалу торы ретінде этнодизайнды айта аламыз.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Бегімбай К.М. Этнодизайн. Монография. – Нұр-Сұлтан, R&D, 2020.– 148 б.
2. Ералин Қ.Е. Этнодизайн. Оқу құралы.–Түркістан, 2014.–102 б.
3. Нұржасарова М.А. Теоретические и методологические принципы проектирование современной одежды на основе традиционного казахского костюма. // дисс. на соискание ученой степени канд. технич. наук, – Москва: НИД, 2006. – 311 с.
4. Кочухова Е. Факультет қабылдаған академиялық мамандық // Вопросы образования / Білім беруЗерттеулер. – Москва: НИД, 2020. № 2. – С. 278–302.

ӘОЖ 74.01/09

ФОТОСУРЕТТЕГІ ЖАРЫҚ ЖӘНЕ КӨЛЕҢКЕ

Дамыс Жансая

zhansaia.damis18@mail.ru

Л.Н. Гумилев ат. ЕҰУнің 3 курс студенті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – Г.Б. Рахимжанова

Керемет кескіндерді түсіру және фотосуреттерді өңдеу кезінде жарық пен көлеңкенің маңыздылығын анықтаңыз. Барлық кескіндер жарықтық пен қараңғылықтың белгілі бір тепе-теңдігінен тұрады. Басқаша айтқанда, барлық фотосуреттерде әрқайсымыздың суретті қалай көріп, қабылдауымызға ықпал ететін жарық пен көлеңкенің тепе-теңдігі бар. Фотосуреттерді түсіру кезінде бұл теңгерімді табу маңызды, сонымен қатар өңдеу кезінде бұл теңгерімді қалай арттыру керектігін білу пайдалы. Фотосуреттегі жарық пен көлеңке туралы көбірек білу үшін оқуды жалғастырыңыз.

Фотосуреттегі жарық пен көлеңкенің маңызы:

Жарық пен көлеңкенің контрасты кескіндердің дұрыс тепе-теңдігі үшін маңызды. 1-ші суретте көрсетілгендей жарық кескінді жарқын етеді, ал көлеңке кескін композициясының белгілі бір бөлігіне драма түсіре алады. Керемет фотосуреттер үшін мұқият теңгерім қажет. Жарық пен көлеңкенің дұрыс тепе-теңдігі кескініңізге мыналар арқылы көмектеседі:

- Өлшемді қамтамасыз ету
- Фокусты тарту
- Контрасты күшейту

Сурет-1. Авторы: Дамыс Жансая «Аполлон»

Өңдеу кезінде жарық пен көлеңкені қалай реттеуге болады: Көбінесе жарық пен көлеңкенің дұрыс балансын алу қиын. Мұнда жақсы өңдеу бағдарламалық құралы кіреді. Мысалы, Adobe Lightroom бағдарламасында жарық пен көлеңкені реттеу оңай. 2-ші суретте көрсетілген дейкескіннің тамаша композициясы үшін бөлектеу және көлеңкелерді тереңдету немесе жеңілдету үшін жеке сырғытпаларды жай ғана жылжытыңыз.

Сурет-2. Авторы: Дамыс Жансая «Әсемдік»

Өңдеу мүмкіндігіңіздің құлпынашу үшін кейбір тамаша фотосурет кеңестерін табыңыз, содан кейін Lightroom көмегімен өңдеу ойынын бүгінде жақсарту үшін не істей алатыныңызды зерттеңіз.

Жарық - Жарық және жарықтың болмауы - көлеңкелер - фотосуретте маңызды. Енді мен жай ғана шуақты күнде бізді аңдып жүретін көлеңкелерді айтып отырған жоқпын. Мен сахнадағы қараңғы бөліктерге де сілтеме жасаймын. Бірақ жарық жасайтын көлеңкелерді елемей оңай, біз оларды табиғи түрде қабылдаймыз.

Біз камераларды алмас бұрын, қаншамыз көлеңкелерді маңызды деп санадық? Бұл жарықты қалыптастыратын және жарыққа назар аударатын көлеңкелер. Көлеңкелер бізге күшті әсер ететін кескіндерді жасауға көмектеседі. Сондықтан біз фотосуреттерді жасаған кезде жарықтың өзін емес, жарықтың жоқтығын да ойлауымыз керек..

Әдетте, кез келген фотосуретті қараған кезде олар, ең алдымен, заттар тобының немесе жасанды немесе табиғи жарық көзімен жарықтандырылған объектілердің жағдайына назар аударады. Фотосуретте біз айналамыздағы әлемнің жарық үлгісін ұшақта түсіруге тырысамыз. Бірақ жарық бар жерде әрқашан көлеңке болады. Сондықтан фотографтың ең маңызды міндеті - белгілі бір көркемдік ниетке сәйкес фотосуреттегі жарық пен көлеңкені қалай дұрыс біріктіру керектігін түсіну.

Фотографиялық жарықтандыру техникалық, көрнекі және редакциялық жұмыстарды орындайды. Техникалық функциямен бәрі түсінікті - жарықты реттеудің көмегімен жарықтандырудың қажетті деңгейін жасайды

Бірақ жарық заттардың пішінін қалыптастырып, оның бетіне ерекше мән беріп қана қоймайды, сонымен қатар түсірілетін объектілердің реңктері мен көлеңкелері қалыптастыратынын да ұмытпаған жөн. Атап айтқанда, фотосуреттегі жақсы жарықтандыруды тек жарықтандыру, ортаңғы реңктер мен көлеңкелер көрінетін деп атауға болады. Фотосуреттегі жарық пен көлеңкенің дұрыс үйлесуі - фотограф шешуі керек күрделі композициялық тапсырма.

Жарық фотографтың арсеналындағы негізгі бейнелеу құралдарының бірі болғандықтан, оның негізгі сипаттамалары нестесақтау және оны әрбір нақты жағдайда дұрыс пайдалана білу өте маңызды. Жарық қатты (бағытты) немесе жұмсақ (диффузиялық) болуы мүмкін. Бағытталған жарық айқын, тым қараңғы және терең көлеңкелерді құрайды. Мұндай

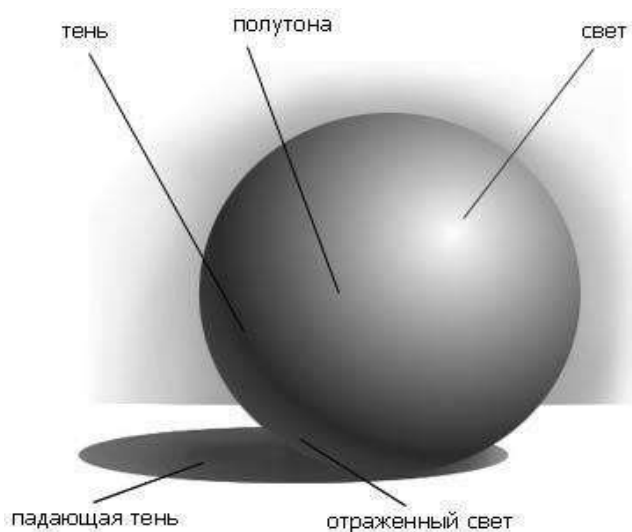
жарықты 3-ші суретте көрсетілгендей күн шуақты ауа райында, қараңғыда көше шамдары немесе сәулелердің өте тар шоғырын құрайтын арнайы жасанды бағытталған жарық көздері қамтамасыз етеді.

Сурет-3. Жарықтандыру мен көлеңке көлем береді

Фотографтар әдетте қатты бағытталған жарықты пайдаланғанды ұнатпайды, себебі тымқалың көлеңкелер фотода өте тартымды көрінбейді. Жұмсақ, шашыраңқы жарық көріністі қатты көлеңкесіз біркелкі жарықтандыруды береді. Ашық ауада түсіру кезінде мұндай жарықтандыру таңертең немесе кешке, сондай-ақ бұлтты ауа-райында байқалады. Сонымен қатар, жұмсақ жарықты жұмсақ қораптар мен әртүрлі рефлекторлар арқылы жасауға болады. Сондай-ақ кілт, толтыру, фон және артқы жарық бар. Негізгі жарық әрқашан басты рөл атқарады, өйткені ол суреттегі көлеңкелерді қалыптастырады, нысанның пішіні мен көлемін ашады. Оның көмегімен фотосуреттің ақ-қара шешімі жасалады. Негізгі жарық фотографтың артынан, жоғарыдан, бүйірден немесе төменнен нысанға бағытталуы мүмкін. Сәйкесінше, суреттегі көлеңке мен жарықтың қатынасы жарықтың түсу бағыты мен бұрышынан өзгереді, бұл фотосуреттің сипаты мен көңіл-күйіне тікелей әсер етеді.

Фондық жарық нысанның артындағы кеңістікті жарықтандыруға және оған белгілі бір қара-ақ үлгіні жасауға көмектеседі. Толтыру жарығы фотографқа сахнаның барлық көлеңкелі аймақтарын жарықтандыруға мүмкіндік береді және осылайша автордың ниетіне сәйкес қара және ақсуретті теңдестіруге мүмкіндік береді. Жарықтандыру табиғи немесе жасанды болуы мүмкін. Әрине, жасанды жарық көздерін пайдалана отырып, 4-ші суретте көрсетілгендей алуан түрлі жарық әсерлерін жасауға болатын студия жағдайларынан айырмашылығы, фотограф күн сәулесін басқара алмайды.

Сурет-4. Кеңістікті жарық пен көлеңкемен ұйымдастыру

Көлеңкелер - Фотосуреттегі жарық пен көлеңке дерлік ажырамас нәрсе. Композицияда кадрдың жарықтандырылған бөлігі, яғни жарық ғана емес, сонымен қатар көп жағдайда фотосуреттің мәнімен мазмұнын анықтайтын көлеңкелерде маңызды рөл атқарады. Көлеңкелерді дұрыс құрастыру және басқару мүмкіндігінсіз әдемі және эмоционалды күшті фотосуреттерді жасау мүмкін емес. Көлеңкелерді пайдалану сурет пен нысанға күшті көңіл-күйді, көрермен әрқашан сезінетін белгілі бір эмоционалды бояуды қосуға көмектеседі. Көлеңкелер фотосуреттің жалпы әсерін және оның көрінісін жақсартуға көмектеседі деп айта аламыз.

Фотографиялық кескіндегі көлеңкелер жарықтандыру сипатымен анықталады - диффузиялық немесе қатты, сызба немесе толтыру, бүйірлік немесе төменгі жарық. Фотосуретте нақты көлеңкені, сондай-ақ пенумбраны және рефлексті бөлектеу әдеттегідей. Көлеңке астында объектінің жарықтанбаған немесе күңгірттенген жерлерін түсініңіз. Жарық көлеңкесі - объект бірден бірнеше жарық көздерімен жарықтандырылғанда пайда болатын әлсіз көлеңке немесе ол жарық көзіне сәл бұрышта қараған бетінде пайда болады. Рефлекске келетін болсақ, бұл жақын маңдағы заттардан шағылысқан жарық сәулелерінен пайда болған көлеңке аймағындағы шағын жарық нүкте. Жарықты объектіге барлық жерден бағыттауға болады: жоғарғы және төменгі, оң және сол, алдыңғы және артқы. Бұл жағдайда, көлеңкелі үлгі қалыптасады, бұл жарықтың осы бағытына ғана тән, өзіне тән көлеңкелер мен көлеңкелер бар.

Фотосуреттегі көлеңкелер ешбір мазмұны жоқ кескіннің жарықтанбаған жерлері деп ойламаңыз. Шындығында, фотосуреттегі көлеңкелер көрерменге көп ақпаратты жеткізе алады. Мысалы, суретке көлеңке түсіру арқылы сіз күннің уақытын, ауа-райының күйін немесе күн сәулесінің нысанға қай жерде түсетінін анықтай аласыз. Көлеңке түсіріліп жатқан нысанға көлем қосуға қабілетті, ол шынайырақ және өміршең көрінуге мүмкіндік береді. Көлеңкелерді дұрыс пайдалану 5-ші суретте көрсетілгендей фотографияға суретке құпия немесе драма сезімін қосуға мүмкіндік береді.

Сурет-5.

Авторы: TheAlieness GiselaGiardin

Жақтау композициясындағы жарық пен көлеңке жақтау композициясындағы жарық пен көлеңкенің дұрыс үйлесуі кеңістіктің тереңдігін беруге, кез келген нысанның көлемді-пластикалық пішін мен құрылымын сызуға көмектеседі, сонымен қатар кескінге белгілі бір

көңіл-күй мен эмоционалды қабылдауды береді.

Қортындылай кетер болсақ фотосуреттегі барлық нәрсе бір-бірімен теңгерімде және үйлесімді болуы керек. Сондықтан кадрды салу кезінде кескіннің әртүрлі элементтері арасындағы онтайлы қатынастықамтамасыз ету үшін қажетсіздерді алып тастау үшін суреттің айналасында шашыраңқы жарық пен көлеңкенің жеке аймақтарын бағалау қажет. Егер жарық пен көлеңкенің композициялық мүмкіндіктері фотографтың көру аймағынан шығып кетсе, онда сурет, әдетте, қызықсыз және қызықсыз болыпшығады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Рахимжанова Г.Б. Электронный учебник по предмету Фотографика 2021
2. М.Е. Карагодина Фотографика. Методическое указание.- Краснодар 2017. 37стр.
3. Иоханнес Иттен. Искусство цвета. - Дмитрий Аронов 2007 г. - 96с.
4. Компьютерная графика. Учебник. – СПб.: Питер, 2007 г

УДК 77.01/09

АНАЛИЗ ФОТОГРАФИЙ РЕКЛАМНЫХ ПРОДУКТОВ

Даирова Елена Алексеевна

20lena00@mail.ru

Студент 4 курса ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Научный руководитель – Г.Б.Рахимжанова

Фотография – технология записи изображения путём регистрации оптических излучений с помощью светочувствительного фотоматериала или полупроводникового преобразователя. Фотографиями также называются конечные отпечатки фотографического изображения, изготовленные на фотобумаге химическим способом или принтером.

Иными словами, фотография – моментальное изображение, которое описывает подробно ситуацию, но каждый зритель придумывает и додумывает сам вариант события, главная задача фотографии – зацепить человека.

Еще одним обозначением можно считать, что фотография это – получение и сохранение статичного изображения на светочувствительном материале (фотоплёнке или фотографической матрице) при помощи фотокамеры.

В более широком смысле, фотография – это искусство получения фотоснимков, где основной творческий процесс заключается в поиске и выборе композиции, освещения и момента (или моментов) фотоснимка. Такой выбор определяется умением и навыком фотографа, а также его личными предпочтениями и вкусом, что характерно для любого вида искусства.

Существующие жанры и виды фотографии. Фотографией или фотоснимком, или просто снимком называют конечное изображение, полученное в результате фотографического процесса и рассматриваемое человеком непосредственно (имеется в виду как кадр проявленной плёнки, так и изображение в электронном или печатном виде).

Существует большое количество жанров в фотографии, которые определяют собой отдельный вид искусства. Одними из частых жанров являются: портретная съёмка, натюрморт, пейзаж, репродукция, рекламная фотография, предметная съёмка, свадебная, путешествие, история, фотоохота, спортивная фотография и так далее.

Рекламная фотография, чаще всего этим видом занимаются фотографы наивысшего уровня мастерства. Этот вид фотографии включает в себя все жанры, все виды фотосъёмки. Её еще называют коммерческой фотографией и включает в себя такие подразделы: каталожная фотография, имиджевая, предметная, интерьерная, а также деловой и политический портрет.

В коммерческой, как и в художественной фотографии, можно выделить традиционные